

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2021

757/02.05.01.00/2021

Kaupunginhallitus 23.08.2021 § 245

**Valmistelija
Esittelijä**

Taluspäällikkö Petra Palmroos, puh. 040 839 7170
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Valtiovarainministeriö on 2.8.2021 päivätyssä kirjeessään VN/14753/2021 ilmoittanut, että kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä hakemuksessa.

Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto käsittelee ne ja mitkä toimenpiteet ovat. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitetyjä toimenpiteitä tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 30 miljoonaa euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 48 §:n 2 momentin mukaan korotusta on haettava valtiovarainministeriön päättämään ajankohtaan mennessä. Hakemukset tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 3.9.2021 mennessä.

Hakemuksessa tulee yksilöidä kaikki perusteet ja erityisolosuhteet, joita kunta pitää syynä kuluvan vuoden talouden tasapainottamiseen liittyviin ongelmiin. Perusteluissa on syytä painottaa sellaisia tietoja, joita ei voida saada yleisistä tilastoista.

1. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päätäntävallassa olevien menojen lisäystä. Tämä koskee sekä käyttötalous- että investointimenoja. Korotus on tarkoitettu tukemaan kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta.

2. Korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistarpeisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia

tarpeita ovat varautuminen velanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.

Hakemuksessa tulee arvioida erityisesti vuoden 2021 tilannetta. Perusteluissa tulee erityisesti tuoda esille ne toimenpiteet, joita kunta on tehnyt tai on tekemässä poikkeuksellisten tai tilapäisten talousongelmien parantamiseksi.

Kuntien harkinnanvaraisesta valtionosuuksien korotuksesta päättää valtiovarainministeriön esityksestä valtioneuvosto. Kuntien valtionosuuslain 49 §:n 6 momentin mukaan korotuksen maksamisen ajankohdasta päättää valtiovarainministeriö. Myönnetty korotukset maksetaan kuitenkin vuoden 2021 loppuun mennessä.

Paraisten kaupungin talous on vuoden 2017 jälkeen heikentynyt huomattavasti. Tilikauden tulos vuonna 2018 oli -2 miljoonaa euroa, vuonna 2019 tulokseksi muodostui -5,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 tulos oli 1,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2021 ennustetaan -3,1 miljoonan euron tulosta. Kuluvaan vuoden talousarvio laadittiin 857 000 euroa alijäämäisenä.

Kaupungilla oli 1.1.2021 kertynyttä ylijäämää yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainakanta 30.6.2021 oli 42,3 miljoonaa euroa.

Paraisten kaupunki on käyttänyt kahteen otteeseen ulkopuolista konsulttia kartoittaakseen potentiaalisia säästötoimia ja kehittäkseen toiminnan optimointiprosesseja kaupungin henkilöstörakenteen ja ostopalvelujen osalta kaupungin kustannusten vähentämiseksi. Kaupunginhallituksen 27.9.2021 pidettävässä kokouksessa esitetään vielä lisäsäästötoimia.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 12.5.2020 hyväksynyt vuosia 2020–2022 koskevan talouden tasapainottamisohjelman, jonka tarkistettu versio toimenpiteineen hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.5.2021.

Paraisten kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2021 on 20,5 %. Veroprosenttia on korotettu kahtena viime vuonna, vuonna 2019 veroprosentti oli 19,75 % ja vuonna 2020 se oli 20,0 %.

Tänä vuonna kaupungin toimintakulut ovat kasvaneet ja toimintatulot vähentyneet vallitsevan koronaepidemian takia. Suoraan koronaepidemiaan liittyviä kustannuksia oli 20.8.2021 mennessä 997 000 euroa.

Paraisten kaupungin demografinen huoltosuhde oli 76,2 vuonna 2020. Paraisten demografinen huoltosuhde on heikentynyt vuodesta toiseen ja se on heikempi kuin Varsinais-Suomessa ja koko maassa.

Väestöennusteen mukaan kaupungin ikärakenteessa yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa selvästi, kun taas lasten ja keski-ikäisten osuus vähenee. Yli 65-vuotiaiden osuus on vuodesta 2010 vuoteen 2020 noussut 8 prosenttiyksikköä ja heidän osuutensa on nyt 28 % asukkaista. Tämä ikärakenteen muutos tulee jatkumaan väestöennusteen mukaan vuodelle 2035 saakka, jolloin 65-vuotiaiden osuuden

ennustetaan olevan 36 %. Väestön ikääntyminen ja väestörakenne pakottavat pohtimaan palvelutuotannon muutoksia.

Sosiaali- ja terveysosastolla on tehty yksiköiden rajat ylittäviä toimenpiteitä talouden kehityksen hillitsemiseksi ikääntyneiden hoitoketjujen osalta. Painopistettä siirretään raskaammista ja kalliimmista palveluista kevyempiin ja edullisimpiin pääasiassa lakkauttamalla laitoshoidtoa ja panostamalla muihin asumismuotoihin sekä avohoitoon. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä, koska ikääntyneiden ja apua tarvitsevien osuus kasvaa nopeammin. Demografisen rakenteen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarve kasvaa jatkuvasti ja se näkyy erityisesti erikoissairaanhoidon kustannusten kasvuna. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä Paraisten käyttöaste on alueen keskiarvoon verrattuna jopa 10 % korkeampi. Korkea käyttöaste ei selity esimerkiksi suurella hoitopäivien määrällä ja/tai kyvyttömyydellä jatkaa sairaalassa valmiiksi hoidettujen potilaiden hoitoa Paraيسilla. Hoitoketjut sairaaloiden ja Paraisten akuuttiosaston ja kotisairaalan välillä toimivat tietojen mukaan hyvin. Korkea käyttöaste selittyy potilaiden määrän lisääntymisellä.

Oheismateriaali

Valtiovarainministeriön 2.8.2021 päivätty kirje VN/14753/2021

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Paraisten kaupunki hakee vuonna 2021 harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 1 200 000 euroa (noin 80 euroa/asukas). Kaupunginjohtaja valtuutetaan laatimaan ja toimittamaan konkreettinen hakemus valtiovarainministeriölle edellä esitettyjen perustelujen pohjalta.

Päätös tarkastetaan välittömästi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Päätös tarkastettiin välittömästi.

Tiedoksianto

Valtiovarainministeriö/valtiovarainministerio@vm.fi
